

Milli Kültür Araştırmaları Dergisi (MİKAD) / Cilt 9 - Sayı 1

Sorumlu Yazar: Bilim Uzmanı Oğuz ÇAM, Bağımsız Araştırmacı, umute642@gmail.com

ORCID ID: 0009-0006-6769-0052

Atıf: Çam, O. (2025). Yüreğin Yorgunluk Görmesin, Kitap İncelemesi, Milli Kültür Araştırmaları Dergisi, 9 (1), s. 79-84.

Gönderim ve Kabul Tarihi: 9 Nisan 2025 / 16 Mayıs 2025

Kitap İncelemesi

ISSN: 2587-1331

DOI: 10.55774/mikad.1672768

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/mikad>

YÜREĞİN YORGUNLUK GÖRMESİN¹

¹ Yazar: Cuma Bozkurt (İstanbul: Kitapyurdu Doğrudan Yayıncılık [KDY], 1. Basım, 2021, 62 Sayfa, ISBN: 9786254122125)

Çalışmanın türü, kitap incelemesidir. Çalışma kapsamında incelenen kitap, yazarı Cuma Bozkurt olan “*Yüreğin Yorgunluk Görmesin*” adlı kitaptır. Kitabın yayım yılı 2021’dir. Kitabın basım sayısı birdir. Kitabın basım yeri İstanbul’dur. Kitabın yayımcısı Kitapyurdu Doğrudan Yayıncılık’tır (KDY). Kitabın sayfa sayısı 62’dir. Kitabın ISBN’si 9786254122125’tir. Kitap deneme türündedir. Kitabın oluşturulması ve biçimlendirilmesi sürecinde akademik anlayıştan ziyade edebî anlayışın benimsendiği hissedilmiştir. Kitabın içeriğinde yazım ve anlam hatalarıyla zaman zaman karşılaşılabilir. Ayrıca kitabın bir noktasında (sayfa 24) araştırmalara gönderme yapılmış ancak bu araştırmaların atıf ve kaynak bilgisine yer verilmemiştir. Bu durum çalışmanın niteliğinin azalmasına neden olmaktadır. Buna ek olarak, okuyucular ve araştırmacılar üzerinde bir merak veya şüpheyne neden olunması olasılık dâhilinde yer almaktadır. Kitap deyim yerindeyse bir solukta okunabilecek bilgi akışı kurgulanarak ortaya konmuştur. Kitap daha çok manevî değerler üzerine yoğunlaşma konusunda izlenim meydana getirmektedir. Kitap okuma esnasında ve sonrasında ferahlık, mutluluk ve huzur hissedilmiş, bu da kitabın duygulara hitap etme gücünün ve etkililiğinin yüksek olduğunu zihinlerde canlandırmıştır. Kitap din ve inanç gibi unsurlar konusunda hassasiyet taşıyan insanların ilgilerinin cezbedilmesi noktasında olumlu etkiler oluşturulabilmektedir. Bununla beraber kitap içerisinde fazla sayıda ayet ve hadis bulunmakla beraber bunların anlatımın derinleştirilmesi, insanların etki altına alınması ve manevî yönden tatmin olmalarının önünün açılması noktasında ilgili kitabın önemli bir potansiyele sahip olması söz konusudur. Bu bilgiye ek olarak, kitap üzerinde çok sayıda tavsiyenin verildiğine tanık olunmuştur. İlgili tavsiyelerin de insanları aydınlatarak onlara yol göstermesi beklenmektedir. Bunlar, olumlu anlama yorulabilecek konulardır. Bununla beraber olumsuz anlama yorulabilecek konuların mevcudiyeti de söz konusudur. Kitapta yer alan bilgilerin zaman zaman iç içe geçebildiği görülmektedir. Bundan dolayı bilgi tekrarına, buna ilişkin olarak da konu ve içerik yorgunluğuna sebebiyet verilebildiği düşünülmektedir. Kitabın sayfa yapılandırılması noktasında boşluk kullanımlarına daha fazla dikkat edilmesi gerektiği hissedilmiştir. Kitapta çeşitli çizimler göze çarpmıştır. Bu çizimlerin neden resmedildiği ve ne tür anlamlar taşıdığı konusuna açıklık getirilmemiştir. Şayet bu konuda bir açıklık getirilmiş olsaydı ilgili kitabın anlamda etkililik ve düşündürücülük noktasında daha iyi bir imaj sergileyebileceği düşünülmüştür. Kitap on yedi kısma ayrılmıştır. İlgili kısımlara ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

“*Yeni Hayata Bismillah*” kısmında yapılan duaların ve tövbelerin, gösterilen davranışların önemli olduğunun altı çizilmekle beraber başlangıçlar için ümitli, istekli, kararlı olunmasında ve bu uğurda büyük çaba gösterilmesinde önemli bir faydanın bulunduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca başlangıçlar insan yaşamında önemlidir. Zira belirli bir amaç doğrultusunda başvurulacak yol insanın kaderini büyük çapta etkileyebilecek durumlara ya da olaylara kapı aralayabilmektedir. Bundan dolayı bir insan yeni bir yaşama ilk adımı atarken iyi düşünmeli ve bu noktada öz eleştiri yapmaktan çekinmemelidir. Çünkü insan kendisinin hem avukatı hem de yargıcı konumundadır. Bundan dolayı sözü edilen konularda insanların sorgulayıcı, savunmacı ve arabulucu bir tavır takınmaları gerekliliği ortaya çıkabilmektedir. Tüm bunlar insanların kişisel tercihleri odağında şekillenebilmektedir. Yani insanlar amelleri doğrultusunda bir yaşam sürmektedirler.

“*Nasip*” kısmında genel olarak kaderden bahsedildiği fikrine varılmıştır. Karamsar olunmaması, umutsuzluğa düşülmemesi, dua edilmesi, zorluklara göğüs gerilmesi ve sabredilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur. Zira bu tür konular kader açısından önemli bir konuma sahip olmasıyla dikkatleri üzerine çekmektedir. Bu noktada manevî değerlerin ön plâna çıkarılması söz konusudur. Bu durum da insanların kaderlerinin biçim kazanması noktasında manevî değerlere önem verilmesinin, kişisel tercihlere dikkat edilmesinin, yaşama amaçlarının ve nedenlerinin gözden geçirilmesinin önemli olduğunu işaret etmektedir. Bu tür

göstergelere ve benzeri unsurlara dikkat edilmeksizin yaşanan bir yaşamın pek verimli olamayacağı düşündürülmektedir.

“*Zamanın Sahibi Allah’tır*” kısmında yaşanacak ve yaşanan zamanın Allah’ın (c.c.) kontrolü altında olduğunun düşünülmesine yöneltmiştir. Bu noktada duanın önemli bir araç olduğuna vurgu yapılmıştır. Zira dua, Allah ve kulları arasında kıymetli bir iletişim yolu olarak görülmektedir. Bundan dolayı insanların dua etmelerinde ve tevekkülde bulunmalarında büyük bir önem söz konusudur.

“*Yeniden Başla*” kısmında başlamak eyleminin gerçekleştirilmesinin önemli olduğu ve bu noktada çekinilmemesi gerektiği üzerinde durulmuştur. İyi bir başlangıç yapılması için de istekli ve umutlu olunmasında, dua edilmesinde, sorunların kabul edilmesinde ve ilgili sorunların çözülmesinde uygun adımların atılmasında büyük fayda vardır. Konuya ilişkin olarak, ilk adımı atmanın kolay olmayabileceği unutulmamalıdır. Bu noktada korkular ve çekingenlikler gibi duygular ortaya çıkabilmekte ve bu duygular da yeniden başlama noktasında olumsuz etkilere ve(ya) dezavantajlara neden olabilmektedir. Bu tür durumların üstünden en uygun ve etkili biçimlerde gelinmesi için gerekli çabanın gösterilmesinde bireysel ve toplumsal yönden yarar görülmektedir.

“*Allah Büyüktür*” kısmında Allah’ın (c.c.) varlığına ve büyüklüğüne dikkat çekilmiştir. Allah (c.c.) insanların ne yaşayacaklarını ve ne yaşadıklarını bilmektedir. İnsanların, Allah’ın (c.c.) varlığını ve büyüklüğünü göz önünde bulundurmaları, yaşamlarını bu doğrultuda şekillendirerek kendi hâllerine ve hareketlerine dikkat etmeleri gerektiğinin düşünülmesi amaçlanmıştır.

“*Evlilik ve Kader*” kısmında evliliklerin, yaşam sürecinin bir parçası konumunda bulunabildiğine değinilmiştir. Ayrıca evlilik, kader midir? sorusuna evet, kaderdir denilebilmektedir. İnsanlar cüzî irade sahibidirler. Allah (c.c.) ise küllî irade sahibidir. İnsanların evlenmeleri ya da evlenmemeleri kendi tercihlerine bağlıdır. Allah (c.c.) da bu tercihleri zaten bilmekte ve bunları da insanların kader defterlerine işlemektedir. Yani bu durum da Allah’ın (c.c.) sonsuz bir güce sahip olduğunun delili şeklinde yorumlanmaktadır. Buna ilâve olarak, Allah (c.c.), insanların birbirleriyle evlenmelerini isterse bu durum kabul olur. Yani bu noktada oluşan durumların veya olayların hem insanların iradeleri dâhilinde hem de insanların iradeleri dâhil edilmeksizin oluşabildiğinin belirtilmesinde fayda vardır. Bu iki farklı oluşumun tümü kaderdir. Yukarıda ifade edilen bilgilere ek olarak, evlilikler kimi zaman bir şükür kimi zaman ise bir sınav niteliğinde olabilmektedir. Tüm bu durumlar da şükür, sabır, saygı ve hoşgörü konularına önem verilmesi gerektiğini akıllara getirmektedir.

“*Hata Benim Değil*” kısmında hata konusu enine boyuna tartışılmıştır. İnsanların türlü hatalar yapabildikleri ve bu hatalardan da kendilerini sorumlu tutmayabilip söz konusu hataları -kendilerinden bağımsız olmak suretiyle- doğrudan kadere bağlayabilmelerinin doğru olmadığı üzerinde durulmaktadır. Kader denildiği zaman doğuştan bahşedilen ve sonradan elde edilen özelliklerin bir bütün oluşturduğuna yoğunlaşıldığı düşünülmüştür. Bu noktada insanların kendi tercihlerine bağlı olmak üzere yaptıkları hatalar kendilerinin mesûliyetindedir. Yani hayatta yapılması ve yapılmaması gereken eylemler vardır. İnsanların bu tür eylemlere dikkat etmeleri kendilerinin avantajıdır. Zira hesap zamanı vardır. Düşünmeksizin veya önemsenmeksizin yapılan veya yapılmayan eylemlerin hesabını vermek kolay olması gerektir. Bundan dolayı yaşamın büyük bir sınav olduğunun, şükretmenin, sabretmenin, çaba göstermenin ve imanını güçlendirmenin bilincinde olunmasında fayda söz konusudur. Zaten zaman, önemli bir kaynaktır. Bu kaynağın etkili yönetimi ve kullanımı sayesinde insanların kendi yaşamlarını daha iyi plânlamalarına ayrıca kendilerini hem fiziksel hem de ruhsal açıdan daha iyi hissetmelerine yardımcı olunabileceği düşünülmektedir.

“Sorumluluk” kısmında sorumluluk üzerine genel değerlendirmelerde bulunulduğu göze çarpmıştır. Sorumluluk sahibi olmak, insanî yönden önem taşıyan bir değer ifade etmektedir. Sorumluluk konusu, İyiliklerde bulunmak, kötülüklerde bulunmamak ya da kötülüklerden uzaklaşmak, hayatını plânlamak ve güzelleştirmek, hayatına mutluluk ve huzur kazandırmak noktasında önemli bir konuma sahiptir. Bununla birlikte sorumsuzca yapılan eylemlerden dolayı olumsuz etkilerin gün yüzüne çıkması mevcut ve olası bir durum olarak ön plâna çıkabilmektedir. Ayrıca insanların sorumluluklarını yerine getirmelerinin ve getirmemelerinin karşılıklarını er geç iyi ve kötü olarak alacaklarının ifade edilmesi önemlidir. Bu da sorumluluk konusunun insanların kendi kaderlerini biçimlendirmeleri noktasında yüksek seviyede önem taşıdığını akıllara getirmektedir.

“Özgür Bir Kul” kısmında kul olmak konusu üzerinde durulmuştur. İnsanların cüzî irade sahibi oldukları ve özgür bulundukları düşünülmüştür. Bununla beraber insanların iyi ve doğru yolu bulmalarıyla mutluluğa erişebilecekleri zihinlerde canlandırılmıştır. Söz konusu iyi ve doğru yola giden noktanın da boş işlerle uğraşmamaktan, Allah’a (c.c.) iman etmekten ve O’nun emirlerine ve yasaklarına uymaktan geçtiğini bilmekte fayda vardır. Buna ek olarak, insanlar gerçekleri gördükleri ve bunları kabul ettikleri takdirde çeşitli zihin bulandırıcı sorgulamaları bir kenara bırakarak kendilerini teslim etmekte (teslimiyet, İslâmiyet’te önem taşıyan bir öge olarak dikkat çekmekte) ve özgür kullara dönüşmektedirler. Bu noktada ise insanların hafifleme ve ferahlama duyguları yaşayabilecekleri zihinlerde canlandırılmaktadır. Bunun da insanların hem psikolojik hem de fizikî yönden kendilerini daha iyi hissetmelerine yardımcı olması ve daha fazla özgürlük hissi yaşamalarına katkı sağlaması beklenmektedir.

“Mühürlü Kalp” kısmında kalp mühürlenmesine ilişkin bilgiler ileri sürülmüştür. Allah’a (c.c.) ortak koşmak, kötülüklerde (özellikle de devamlı olarak yapılan ve büyük kötülüklerde) bulunmak, insanların kalplerinin mühürlenmesine neden olabilecek olumsuz etkenlerdendir. Bundan dolayı bu tür hareketlerden olabildiğince uzak durulması gerekmektedir. Aksi hâlde ise insanların olumlu özelliklerinin kalmayacağı veya azalacağı olasılık dâhilindedir. İnsanların kalplerinin mühürlenmesi ya da mühürlenmemesi kendi tercihlerine bağlıdır. Bundan dolayı insanların özgür kullar olarak hayat genelindeki hareketlerinde hem zihnen hem de kalben uygun, verimli ve etkili adımlar atmaları ve davranışlar gerçekleştirmeleri gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu durumun tersi göz önüne getirildiğinde ise insanların hem ahirette hem de yeryüzünde istenmeyen ya da diğer bir deyişle kötü durumlarla ve olaylarla karşı karşıya kalmaları söz konusu olabilmektedir.

“Dua ve Kader” kısmında genel olarak dua ve kader ilişkisinden bahsedilmiştir. Dua, yapılması dinî açıdan önemli bulunan bir eylemdir. Bu noktada takdir Allah’ındır (c.c.). O, en doğrusunu bilen ve uygulayandır. Dua sayesinde kaderin değişebildiğinin ancak bu değişimin de kader olduğunun altı çizilmektedir. Ayrıca kader, gayrete âşıktır. Gayret de duayla birlikte iyi kombin oluşturarak birbirini bütünlemektedir. Yani insanların elinden gelen çabayı göstermek ve dua etmek yoluyla kendi kaderleri üzerinde olumlu ilerleme kaydedebilmeleri mümkündür. Bu fikrin kulak ardı edilmemesinde yarar söz konusudur.

“Her Şeyde Vardır Bir Hayır” kısmında genel olarak her şeyin hayırlı olmasının istenmesi ve her şeyde bir hayır bulunması üzerine çeşitli bilgilerin göz önüne serildiğine rastlanmıştır. Ayrıca insanların iyiye yordukları durumların ve olayların iyi olmayabileceğinin, kötüye yordukları durumların ve olayların da kötü olmayabileceğinin göz önünde bulundurulması önemlidir. Buna dikkat etmekte faydanın bulunduğu düşünülmektedir. Bundan dolayı takdir Allah’a (c.c.), dua ve tevekkül insana yaraşmaktadır. Buna ek olarak, insanların da İslâm’ın öngörülerine ve öğretilerine uygun bir yaşam sürmeleri büyük önem arz etmektedir. Bu konuda uygun hareketlerde bulunulması insanların yararınaadır.

“Hayır ve Şer” kısmında genel olarak iyi, iyilik, kötü, kötülük gibi konular odağında yoğunlaşmıştır. Dünyada iyiliklerin ve kötülüklerin varlık gösterdiğine değinilmektedir. Zira dünya, iyiliğin ve kötülüğün, düzenin ve kaosun bir arada bulunduğu çok büyük bir alandır. Bu bilgiye ek olarak, hayrın ve şerrin Allah (c.c.) tarafından yaratıldığı üzerinde durulmaktadır. Bu durum, Allah’ın (c.c.) yüce olmasının bir yansıması olarak nitelendirilmektedir. Dünya, sınav yeridir. Bu sınavın odak noktası, iyilikler ve kötülükler üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu noktada, “Allah’ın (c.c.) hikmetinden sual olunmaz” denilebilmektedir. Çünkü insanlar tarafından hayır görülenler hayır olmayabilmekte, şer görülenler de şer olmayabilmektedir. Bu noktada, Allah (c.c.) en iyisini bilmektedir. İslâmiyet’e göre; hayır işlemek ve işlemeye çalışmak, şerden uzak durmak ve uzak durmaya çalışmak önemlidir. Aksi hâlde hem yerküre hem de ahiret yaşamının tehlike altına girmesine neden olunabilmektedir.

“Kısmet” kısmında genel olarak kısmet üzerinde değerlendirmelerde bulunulmuştur. İnsanların kendi kısmetleri bulunup bu kısmetlerine rıza göstermeleri gerektiği düşünülmektedir. Bu durum insanların, Allah’ın (c.c.) takdirinden memnun olduklarını belli etmeleri yönünden değer taşımaktadır. Tam tersi bir durum göz önüne getirildiğinde kısmetine rıza göstermeyen insanların hem uhrevî hem de dünyevî bakımdan olumsuzluklarla karşılaşacakları akıllara gelmektedir. Dünyanın, büyük sınav alanı olduğu düşünüldüğünde birtakım insanların kısmetlerine razı olmaları noktasında isteksiz olabilecekleri ve düşüncesiz davranabilecekleri zihinlerde canlanmaktadır. Lâkin insanların kendi yaşam mücadelelerini ellerinden bırakmamaları, İslâm dinine uygun bir yaşam sürmeleri önemlidir. Bunun için de içerisinde bulundukları vakti etkili ve verimli değerlendirmelerinin, boş veya fayda vermeyen işlerle uğraşmamalarının gerektiği zihinlerde canlandırılmaktadır. Bu fikirle doğru orantılı olarak, insanların yararlı düşünceler taşımalarının, fayda sağlayan eylemler gerçekleştirmelerinin, kötülüklerden uzak durmalarının, ibadetlerde, dualarda ve tevekküllerde bulunmalarının, kaderlerine ve kısmetlerine razı olmalarının ve bu konuda âsi olmamalarının önem arz ettiği düşünülmektedir.

“Teslim Ol” kısmında teslimiyetle ilgili birtakım bilgilerin aktarımı sağlanmıştır. Teslimiyetin, İslâmiyet’te önemli görülen bir kavram olarak öne çıktığına değinilmiştir. Bununla beraber hem iman etmek hem de teslimiyette bulunmak İslâmiyet’te önemli bir konu teşkil etmiş ve bu eylemlerin yerine getirilmesinde yarar bulunduğuna gönderme yapılmıştır. İnsanların, Allah’tan (c.c.) gelen her şeye rıza göstermeleri gerektiği üzerine yoğunlaşmıştır. Bu noktada insanların içerisinde bulundukları sınavda (yaşam sınavı ya da yaşama sınavı) gönüllerinin seslerini dinlemelerinin, nefislerinin seslerine uymamalarının, zamanı verimli şekilde kullanılmalarının, iyiliklerde bulunulmalarının önem arz ettiği düşünülmüştür.

“Tesellihane” kısmında teselli ve bununla ilişkili birtakım kavramlar (dua, tevekkül, sınav, kalp, çaba, umut gibi) üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Ayrıca bu kısmın sunumunun şiir yazımı gösterimine benzetildiğini ifade etmek mümkündür. Yine ayrıca bu kısımda şiire uygun bir üslûp kullanımının hâkim olduğu belirtilebilmektedir.

“Teşekkür” kısmında “Yüreğin Yorgunluk Görmesin” isimli kitabın ortaya konması noktasında önemli katkı sağlayan bir kişiye teşekkür ifadesi sunulmuştur. Bu teşekkür ifadesi vesilesiyle ilgili kişinin anılmasına ve onurlandırılmasına destek olduğu düşünülmüştür.

Tüm bu bilgiler göz önünde bulundurulduğunda incelenen kitabın anlaşılabilirliğinin ve tanınırlığının artırılmasına olanak sağlanmaktadır. Bu da ilgili çalışmanın hem yazarına hem de okuyucularına avantaj sağlayan bir durum olarak ön plâna çıkmaktadır.

Kaynakça

Bozkurt, C. (2021). Yüreğin yorgunluk görmesin (1. Basım). İstanbul: Kitapyurdu Doğrudan Yayıncılık (KDY).